

ЗМІНИ В НОРМАТИВНОМУ РЕГУЛЮВАННІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ: НАПРЯМИ ТА НАСЛІДКИ

Уніфікація правил ведення бухгалтерського обліку є передумовою злагодженої роботи інформаційних систем бізнес-структур, а також повного, достовірного та запитуваного представлення фінансової інформації про господарську діяльність для всіх заінтересованих осіб. Суспільство має право бути проінформованим про майновий стан, результати діяльності суб'єкта господарювання, її вплив на навколишнє середовище тощо.

Наразі гармонізація національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (фінансової звітності), а також, у зв'язку з входженням України у ЄС-простір, погодження правових норм облікової регламентації набувають все більшої актуальності.

Вищевказані процеси уніфікації та гармонізації вплинули і на вітчизняну правову систему в сфері бухгалтерського обліку. З метою приведення норм національного законодавства до положень Директиви ЄС № 2013/34/ЄС прийнятий закон – Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Отже, запроваджені зміни в бухгалтерському обліку мають наступні напрями та відповідний вплив на діяльність суб'єкта господарювання:

1) впровадження електронного формату подачі фінансової звітності (першим звітним періодом стане 2019 рік) та її оприлюднення на сайті компанії разом з аудиторським висновком (для фінустанов, великих та середній підприємств, що становлять суспільний інтерес), що дозволить підвищити прозорість та співставність показників фінансової звітності;

2) обов'язкового застосування міжнародних стандартів фінансової звітності підприємствами, що представляють суспільний інтерес (емітенти цінних паперів, які допущені до біржових торгів, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, великі компанії – балансова вартість активів перевищує 20 млн євро, чистий дохід від реалізації продукції понад 40 млн євро, середня чисельність працівників понад 250 осіб), а також публічні акціонерні товариства та підприємства, які ведуть діяльність з видобутку корисних копалин загальнодержавного значення. Ці запровадження підвищать рівень відповідальності вітчизняних компаній перед суспільством та дозволять мінімізувати інформаційні та економічні (зокрема, інвестиційні) ризики користувачів їх звітності;

3) запровадження звіту про управління, який містить як фінансову, так і нефінансову інформацію про стан і перспективи розвитку підприємства, його основні ризики та невизначеності діяльності. Цей звіт дозволяє підприємству створити ефективну систему ризик-орієнтованого управління, яка відповідає всім цілям та задачам стратегії компанії;

4) градація вітчизняних підприємств: мікро-, малі, середні та великі. Такий поділ визначає вимоги до складання фінансової звітності – великі підприємства

повинні застосовувати МСФЗ, малі та мікропідприємства звільняються від подання звіту про управління; середні підприємства мають право не відображати в звіті про управління нефінансову інформацію;

5) запровадження доступності та публічності звітної фінансової інформації – оперативне реагування на інформаційні запити фізичних і юридичних осіб за місцезнаходженням підприємства. Це створює ряд незручностей для самого суб'єкта господарювання: рутинність, повторюваність дій, відповідь на «неадекватні» запити, багаточисельність звернень тощо;

6) висування вимог до облікового апарату підприємств, що становлять суспільний інтерес: наявність бухгалтерської служби (не менше трьох осіб) на чолі з головним бухгалтером (вища економічна освіта, стаж роботи в сфері фінансів, бухгалтерського обліку та оподаткування не менше 3 років, відсутність непогашених судимостей за злочини проти власності і злочини у сфері господарської діяльності);

7) встановлення несуттєвості недоліків у документах. Така несуттєвість не є підставою для визнання операції недійсною, однак, якщо ці недоліки не перешкоджають можливості ідентифікувати особу, яка в ній брало участь, а також за умови, що документ містить відомості про дату його складання, назву підприємства, від імені якого він складений, про зміст і обсяг господарської операції. Це сприяє зменшенню податкових суперечок та судових спорів господарського характеру.

Отже, Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», розроблений Міністерством фінансів України в частині виконання зобов'язань відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, сприяє:

1) наближенню законодавства України у сфері бухгалтерського обліку до законодавства ЄС у відповідній сфері;

2) удосконаленню законодавчих засад ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності;

3) підвищенню рівня прозорості та співставності показників фінансової звітності вітчизняних компаній;

4) покращенню інвестиційного клімату в Україні.

Таким чином, вважаємо, що всі вище вказані запровадження та їх спрямування щодо гармонізації міжнародних та європейських норм законодавства, не дивлячись на окремі недоліки таких змін, призведуть до підвищення ефективності застосування фінансової інформації, що є результатом ведення бухгалтерського обліку, суб'єктами управління (фізичними та юридичними особами).